

Tekninen lautakunta	§ 202	12.11.2019
Tekninen lautakunta	§ 219	10.12.2019
Tekninen lautakunta	§ 33	16.02.2021
Kaupunginhallitus	§ 100	15.03.2021
Tekninen lautakunta	§ 101	18.05.2021

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

460/51.519/2018

TL § 202

Selostus:

Kansallinen kaupunkipuisto on määritelty maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL) 68 §:ssä 1. mom *”Kaupunkimaiseen ympäristöön kuuluvan alueen kulttuuri- tai luonnonmaiseman kauneuden, luonnon monimuotoisuuden, historiallisten ominaispiirteiden tai siihen liittyvien kaupunkikuvallisten, sosiaalisten, virkistysellisten tai muiden erityisten arvojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi voidaan perustaa kansallinen kaupunkipuisto.”*

Savonlinnan kaupunginvaltuusto on tehnyt 17.12.2018 päätöksen (MRL 69 §), että Savonlinnaan haetaan ympäristöministeriöltä kansallista kaupunkipuistoa. Kaupungin hakemuksen pohjalta ympäristöministeriö tarkistaa, täyttyvätkö Savonlinnassa kansallisen kaupunkipuiston arviointikriteerit, joita ovat mm. kaupunkikeskeisyys, puiston laajuus ja eheys, kaupunkiluonnon monimuotoisuus, kulttuuriympäristö ja rakennetut puistot. Jos kriteerit täyttyvät, ympäristöministeriö vahvistaa kaupungin hakemuksen.

Savonlinnan kansalliseen kaupunkipuistoon esitetään keskeisiä ydinkeskustan virkistys- ja puistoalueita sekä keskustaa ympäröiviä saimaannorpan elinalueita ja saaristoa sekä paikallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaita maisema- ja kulttuuriympäristökokonaisuuksia. Kansallinen kaupunkipuisto tukee näiden alueiden ominaispiirteiden säilymistä.

Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston laajuus hakemuksessa on noin 80 km².

Toteutuessaan Savonlinnan kansallinen kaupunkipuisto olisi osa kansallisten kaupunkipuistojen verkostoa, joita on perustettu Suomeen yhteensä jo yhdeksän. Jokaiselle kansalliselle kaupunkipuistolle on määritelty oma roolinsa. Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston rooli verkostossa on sisävesien linna- ja saaristokaupunki.

Tulevaisuudessa Savonlinnan kansallisesta kaupunkipuistosta laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelma. Hakemuksen yhteydessä

esitetään hoito- ja käyttösuunnitelmasta alustavia tietoja. Maankäyttö- ja rakennuslain 70 §:ssä Puistoa koskevat määräykset todetaan, että *”Kansallisen kaupunkipuiston perustamispäätökseen voidaan kunnan suostumuksella ottaa alueen olennaisten arvojen säilyttämiseksi tarpeellisia määräyksiä. Muut alueen hoidon ja käytön kannalta tarpeelliset määräykset annetaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa, jonka kunta laatii.”*

Osallistuminen:

Kansallinen kaupunkipuisto oli Savonlinnassa esillä ensimmäisen kerran 2000-luvun vaiheessa, kun maankäyttö- ja rakennuslakia valmisteltiin. Kaupunki selvitti vuonna 2012 alustavasti kansallisen kaupunkipuiston hakemista Savonlinnaan. Tuolloin ei tehty vielä varsinaista selvitystä, vaan keskusteltiin yleisesti kansallisen kaupunkipuiston rajauksesta asiasta ja päädyttiin, ettei selvitystyötä jatketa. Asian valmistelu keskeytyi tuolloin kaupungin keskustassa vireillä olleisiin kaavahankkeisiin, joiden katsottiin olleen ristiriidassa kansallisen kaupunkipuiston rajauksen kanssa.

Kansallinen kaupunkipuisto nousi esille uudestaan vuonna 2017, jolloin kaupungin strategiaan kirjattiin kansallisen kaupunkipuiston perustamisselvityksen laatiminen. Perustamisselvitys laadittiin kevään ja kesän 2018 aikana. Selvitys oli yleisesti nähtävillä ja kommentoitavana 11.10. – 12.11.2018 kaupungin kotisivuilla sekä siitä pidettiin 15.10. iltakoulu kaupungin luottamushenkilöille. Perustamisselvitystä esiteltiin myös matkailualan toimijoille 11.12.2018 sekä yrittäjille 5.2.2019.

Perustamisselvityksen pohjalta tehtiin päätös kaupunginvaltuustossa 17.12.2018 § 109 kansallisen kaupunkipuiston hakemisesta Savonlinnaan.

Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston laajuus tarkentuu valmistelun edetessä ja saadun palautteen pohjalta. Kaupunki itse määrittelee puistoon sisällytettävät alueet. Hakemuksen alustava rajausta käytiin läpi kaupungin hallintokuntien sisäisessä työpalaverissa 23.4.2019.

Ympäristöministeriö tarjoaa erityisarvojen arviointiin ja valmistelutyöhön asiantuntijanäkemyksiä. Kaupungin työpalaverissa määrittelemien alueiden arviointikäynti tehtiin 25. – 26.6.2019.

Tavoitteena on, että Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston hakemusluonnos laitetaan nähtäville loppusyksystä 2019 teknisen lautakunnan kautta. Kansallisesta kaupunkipuistosta on nähtävillä oloaikana tarkoitus järjestää yleisötilaisuus. Tiedottamisessa käytetään lisäksi kaupungin kotisivuja ja somea sekä lehti-ilmoituksia. Nähtävillä oloaikana saatujen kommenttien pohjalta rajausta sekä

hoito- ja käyttösuunnitelmaa tarvittaessa tarkistetaan, ennen varsinaista hakemusta ympäristöministeriöltä.

Yritysvaikutusten arviointi:

Kansalliseen kaupunkipuistoon osoitetaan ensisijaisesti kunnan, valtion tai muun julkisyhteisön omistuksessa olevia alueita. Muita alueita puistoon voidaan osoittaa maanomistajan suostumuksella. Omistajan suostumus ei ole tarpeen, jos hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei anneta MRL 70 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä.

Suurin osa Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston maa-alueesta on kaupungin tai valtion omistuksessa. Kansallinen kaupunkipuisto sisältää yksityistä maata vain vahvistettujen kaavojen verran.

Kansallisen kaupunkipuiston alueella kaupunki ja maanomistajat voivat päättää itsenäisesti omistamiensa alueiden kehittämisestä. Kansallisen kaupunkipuiston status ei velvoita toimenpiteisiin eikä aiheuta kustannuksia. Kansallisen kaupunkipuiston status voi edistää avustusten saamista korjaus- ja kulttuuriperintökohteisiin.

Savonlinnan kaupunki näkee, että kansallisen kaupunkipuiston status toisi lisäarvoa erityisesti matkailualalle ja vahvistaisi kaupungin imagoa.

Kansallinen kaupunkipuistostatus tukisi kaupungin tavoitetta saada Saimaa Unescon maailmanperintöluetteloon.

Aineisto:

Kansallisen kaupunkipuiston hakemusluonnos on esityslistaliitteenä A ja alustava rajausta on esityslistaliitteenä B.

Aineisto on extranetissä ja kokouksessa ja ennen kokousta tutustuttavissa kaavoituspalveluissa.

valmistelu: kaavoituspäällikkö Päivi Behm, 044 417 4655

Kaavoituspäällikkö Päivi Behm selostaa asiaa kokouksessa.

Teknisen johtajan esitys:

Tekninen lautakunta päättää asettaa kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen luonnoksen nähtäville ja lausunnoille.

Käsittely:

Kaavoituspäällikkö Päivi Behm selosti asiaa kokouksessa.

Esko Mielikäinen Matti Lundeniuksen kannattamana esitti, että asia

jätetään pöydälle.

Päätös: Lautakunta päätti yksimielisesti jättää asian pöydälle.

Toimenpiteet: Kaavoituspalvelut
TL § 219

Selostus: Pöydältä.

valmistelu: kaavoituspäällikkö Päivi Behm, 044 417 4655

Teknisen johtajan esitys:

Tekninen lautakunta päättää asettaa kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen luonnoksen nähtäville ja lausunnoille.

Päätös: Esitys hyväksyttiin.

Toimenpiteet: Kaavoituspalvelut

TL § 33

Selostus: Edellisen kokouksen selostusosan mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.12.2019 § 144 vuoden 2020 kaupungin tavoitteiksi mm. *"valmistellaan hakemus kansalliseksi kaupunkipuistoksi, "kansallista kaupunkipuistoa edistetään" ja "kansallisesta kaupunkipuistosta jätetään hakemus ympäristöministeriöön".* Tavoitteissa vuodelle 2020 on myös *"Saimaa – Laatokka saaminen Unescon maailmanperintökohteiden aielistalle, esiselvityshankkeen käynnistäminen".* Esiselvityksen laatiminen on Metsähallituksen vuoden 2020 tulosohjelmassa ja selvityksen laadinta on käynnistynyt.

Kansallisen kaupunkipuiston hakemusluonnos oli nähtävänä 17.12. - 17.2.2020 välisenä aikana. Siitä saatiin esityslistaliitteen C mukaiset lausunnot ja mielipiteet, joihin on laadittu vastineet esityslistaliite D.

Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston hakemuskirje on esityslistaliitteenä G sekä hakemuseraportti sisältäen alueiden kuvaukset, kaavatiedot, alustavat hoito- ja käyttösuunnitelmat sekä karttaliitteet ovat esityslistaliitteinä E. Kansallisen kaupunkipuiston hakemusta on luonnosvaiheen jälkeen tarkistettu seuraavilta osin:

- Aluerajaukseen on tarkitettu siten, että Hevonniemen Natura-alueesta ei rajata mukaan Natura-alueen itäosaa. Rajaukseen otetaan mukaan alueet, joissa on osayleiskaavassa suojelumerkintä (SL). Kansallisen kaupunkipuiston pinta-ala muuttuu tämän myötä, ollen noin 77 km². Metsähallitus on saanut päätöksen 15.12.2020 Etelä-Savon ELY:ltä Tiheäsaaren itä- ja pohjoisosan lisäämiseen Metso-ohjelmaan, mutta kaavamerkintöjen osalta asia vaatisi osayleiskaavan tarkistamista, joten kansallisen kaupunkipuiston rajausta ulotetaan tässä vaiheessa pelkästään voimassa olevan osayleiskaavan SL-alueelle (Linnansaari, Hevonniemi).
- Kansalliseen kaupunkipuistoon lisätään nähtävillä oloaikana saatujen mielipiteiden pohjalta Heikinpohjasta Erik Laxmanin puisto (entinen OKL:n kasvitieteellinen puutarha ja puulajipuisto).
- Patterinmäen alue sisällytetään kokonaisuudessaan rajaukseen. Strategisen yleiskaavan selvityksissä on ilmennyt, että pohjanlepakko (direktiivilaji) ja alueen puolustusvarustukset sekä korkeat kunnallistekniikan rakentamiskustannukset tekevät Patterinmäen kaavoittamisesta asumiseen kannattamattoman, jonka vuoksi alueen säilyttäminen yleisessä virkistyskäytössä on tarkoituksenmukaisempaa.

Hakemuksen aineisto on käyty läpi neuvotteluissa ympäristöministeriön kanssa 25.5.2020 ja 4.12.2020, kokousmuistio esityslistaliite F sekä alueelle on tehty arviontikäynnit 25.6. - 26.6.2019 ympäristöministeriön kanssa. Luonnosvaiheen neuvottelu pidettiin ennen maastokäyntiä 23.5.2019. Ympäristöministeriö katsoi neuvotteluissa, että hakemuksen voi jättää ministeriöön. Ympäristöministeriö esittää hakemukseen seuraavia tarkennuksia:

- Maakunnallisesti arvokkaiksi luokitellut kaupungintalon/Kivitalokortteleiden ympäristö jätetään rajauksesta pois. Kansallisen kaupunkipuiston teemana on sisävesien linna- ja saaristokaupunki, mihin luontoarvoihin ja Olavinlinna ko. korttelit eivät suoranaisesti liity. Ympäristöministeriö piti neuvotteluissa valitettavana ns. Hulikan ja Solmun huonoa kuntoa. Entinen Olavintori olisi voinut nivoa kaupungintalon/Kivitalokorttelin muodostamaan kokonaisuutta paremmin osaksi kansallista kaupunkipuistoa.
- Huvilan KL-1 asemakaava-alue sisällytetään kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen. Huvila on osa valtakunnallisesti arvokasta Olavinlinnan - Haapasalmen kulttuurimaisemaa ja tärkeä osa Puistokadun rannan rakennuskantaa. Huvilan rakennus on suojeltu asemakaavalla (sr). Alueella on käynnistymässä Savonien kaavamuutoshanke. Esitetty rajausta ei ole ristiriidassa kaupungin maankäytön kehitystavoitteiden tai kaavamuutoksen kanssa, sillä kaavasuunnittelussa joudutaan joka tapauksessa ottamaan edellä mainitut suojeluarvot huomioon MRL:n asemakaavan sisältövaatimusten pohjalta. Sen sijaan uimahallin aluetta Huvilan vieressä ei sisällytetä kansallisen kaupunkipuiston

rajaukseen, vaikka se osin em. valtakunnalliseen kulttuurimaisemaan kuuluukin. Savonniemen ranta-alue on rajauksessa mukana, koska ydinkeskustan rannat on jätetty julkiseen käyttöön kaupunginvaltuuston periaatepäätöksiin mm. voimassa olevassa yleiskaavassa ja asemakaavassa.

Valtuuston tavoitekortteihin 11.12.2019 § 144 tekemä lisäys Kyrönniemen matkailukäyttömahdollisuuksien selvittäminen on käsitelty teknisessä lautakunnassa 26.5.2020 § 105. Tekninen lautakunta totesi tavoitteen loppuun käsitellyksi. Teknisen lautakunnan perusteluissa viitataan Olavinlinnan suojeluarvojen vaarantumisen lisäksi mm. kylpylähankkeen negatiiviseen kaavatalouteen ja siirron kalleuteen, kallioalueiden ja Mallatsaaren luontoarvoihin (metsälain luontotyytit, suojelulajit), uuden urheilukentän sijoituspaikan puuttumiseen ja uuden sijoituspaikan kaavoittamiseen taajama-alueelle, kylpylähankkeen investorin ja operaattorin puuttumiseen sekä siihen, että Kyrönniemen matkailuhanke kilpailee muiden käynnissä olevien yksityisten kylpylä- ja matkailuinvestointien kanssa.

- Kaupunginhallitus muutti teknisen lautakunnan esitystä 12.10.2020 § 379, siten, että asian käsittely jätetään auki ja Kyrönniemen matkailukäyttöä tarkastellaan uudelleen kaupunkistrategian laatimisen yhteydessä.

- Kyrönniemen urheilukentän muuttaminen matkailukäyttöön vaarantaa Etelä-Savon ELY-keskuksen ja Museoviraston näkemyksen mukaan Olavinlinnan valtakunnallisia suojeluarvoja. Neuvotteluissa 25.5.2020, 4.12.2020 ja työpalaverissa ympäristöministeriö kertoi yhtyvänsä Etelä-Savon ELY:n ja Museoviraston kantaan, jonka vuoksi asia käsittelyä ei voida jättää auki kansallisen kaupunkipuiston hakemuksessa. Mikäli hakemus jätetään, siinä on osoittava, ettei kansallisen kaupunkipuiston erityisiä arvoja ole tarkoitus vaarantaa. Hakemuksessa esitetään näin ollen Kyrönniemen urheilukentän rajaamista mukaan kansalliseen kaupunkipuistoon.

MRL 70 §:ssä todetaan, että kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvan alueen kaavoituksessa ja muussa alueeseen vaikuttavassa suunnittelussa ja päätöksenteossa on otettava huomioon puistoa koskevat määräykset. Kunnan suostumuksella voidaan ympäristöministeriön päätöksessä antaa alueen olennaisten arvojen säilyttämiseksi tarpeellisia määräyksiä.

Yritysvaikutusten arviointi:

Edellisen kokouksen selostusosan mukaisesti. Kansallinen kaupunkipuisto pohjustaa Savolinnaa mahdollisena Unescon Saimaan maailmanperintökohteen keskuspaikkana. Maailmanperintökohteella on Savonlinnan ja Saimaan alueen matkailuun merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Aineisto on kokousmateriaalina extranetissä sekä ennen kokousta siitä voi esittää kysymyksiä kaavoituspäällikölle, joka selostaa asiaa kokouksessa.

valmistelu: kaavoituspäällikkö Päivi Behm, 044 417 4655

Teknisen johtajan esitys:

Tekninen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle/kaupunginvaltuustolle kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen jättämistä ympäristöministeriöön, hakemus esityslistaliite E karttaliitteineen ja hakemuskirje esityslistaliite G.

MRL 70 §:ssä todetaan, että kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvan alueen kaavoituksessa ja muussa alueeseen vaikuttavassa suunnittelussa ja päätöksenteossa on otettava huomioon puistoa koskevat määräykset. Kunnan suostumuksella voidaan ympäristöministeriön päätöksessä antaa alueen olennaisten arvojen säilyttämiseksi tarpeellisia määräyksiä.

Koska kansallisen kaupunkipuiston alueella on hakemuksen jättövaiheessa vireillä useita kaavahankkeita, esittää kaupunki, että ympäristöministeriö antaisi päätöksessään seuraavan määräyksen: Kansallisen kaupunkipuiston aluetta kaavoitettaessa otetaan huomioon ne erityiset arvot, joiden säilyttämiseksi ja hoitamiseksi kansallinen kaupunkipuisto on haettu perustettavaksi. Muut määräykset annetaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa, jonka kaupunki laatii perustamispäätöksen jälkeen.

Kansallinen kaupunkipuisto voidaan lakkauttaa tai sen rajausta muuttaa, jos alueen arvo on olennaisesti vähentynyt tai jos yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttaminen sitä edellyttää (MRL 71 §). Tämä tehdään neuvotellen ympäristöministeriön kanssa.

Tekninen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle/valtuustolle, että kaavoituspäällikkö valtuutetaan tekemään tarvittaessa vähäisiä muutoksia Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen sisältöön ja rajaukseen. Suuremmat rajausmuutokset päätetään teknisessä lautakunnassa ja kaupunginhallituksessa.

Käsittely:

Kaavoituspäällikkö Päivi Behm selosti asiaa kokouksessa.

Matti Lundenius esitti kokouksessa, että:

"Teknisenlautakunnan kokous 16.02.2021

§33 Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan
Muutosesitys:

Kaupunginhallitus § 379 12.10.2020

Kyrönniemen matkailukäyttömahdollisuuksien selvittäminen
Yritysvaikutusten arviointi: On tärkeää, että mahdollistetaan tulevaisuudessa matkailutoimialan mahdolliset uudet investointihankkeet Savonlinnaan. Tästä syystä tässä vaiheessa ei kannata poissulkea potentiaalisia kehittämisalueita. On hyvä jos kaupungista löytyy jatkoon kannalta alueita joihin voidaan investoida ja siten tuottaa elinvoimaa koko kaupungille. (valmistelu: vs. elinkeinojohtaja Jarmo Häkkinen p: 044 417 4008)
Kaupunginjohtajan esitys: Kaupunginhallitus merkitsee saadut selvitykset tiedoksi ja jättää avoimeksi mahdollisuuden kehittää Kyrönniemeä matkailualueena jatkossa, mikäli kaupunkikeskustan ja matkailutoimialan kehittyminen Savonlinnassa sitä edellyttää ja toteaa, että Kyrönniemeä mahdollisena kehittämisalueena tarkastellaan uuden kaupunkistrategian laatimisen yhteydessä.
Päätös: Esitys hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus on yksimielisesti päättänyt jättää avoimeksi mahdollisuuden kehittää Kyrönniemeä matkailualueena jatkossa ja, että Kyrönniemeä tarkastellaan uuden kaupunkistrategian laatimisen yhteydessä. Kokousmateriaalista ei löydy, että kaupunginhallitus olisi päättänyt asiasta jotain uutta ja kuitenkin Kyrönniemi näkyy edelleen kaupunkipuistorajauksessa, niin tästä johtuen esitän, että lautakunta päättää hylätä asian käsittelyn esityksessä muodossa."

Tekninen johtaja täydensi kokouksessa esitystään siten, että hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa kaupunki kuulee yksityisiä maanomistajia perustamispäätöksen jälkeen.

Päätös: Puheenjohtaja totesi Matti Lundeniuksen esityksen kannattamattomana rauenneeksi ja, että lautakunta hyväksyi teknisen johtajan kokouksessa täydentämän esityksen.

Toimenpiteet: Kaupunginhallitus/kaupunginvaltuusto
Tiedoksi: Kaavoituspäällikkö
KH § 100

Selostus: Teknisen lautakunnan § 202 ja § 33 selostus- ja päätösosien mukaisesti.

Teknisen lautakunnan kokouksen jälkeen pidettiin vielä työpalaveri 11.3.2021 ympäristöministeriön kanssa (Jukka-Pekka Flander, Ilona

Lämsä, Janne Laine, Kari Tikkanen, Päivi Behm), missä hakemuksen lukujen järjestystä päätettiin vaihtaa sekä jakaa hakemus kahteen osa-alueeseen I ja II. Hakemuksen sisältöä ei muutettu. Lukujen järjestyksen muuttaminen helpottaa asian jatkokäsittelyä ministeriössä.

Esityslistaliite E: hakemus karttaliitteineen
Esityslistaliite G: hakemuskirje

Kaavoituspäällikkö selostaa asiaa kaupunginhallitukselle.

valmistelu: kaavoituspäällikkö Päivi Behm, 044 417 4655

Kaupunginjohtajan esitys:

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen jättämistä ympäristöministeriöön, hakemus esityslistaliite E karttaliitteineen ja hakemuskirje esityslistaliite G.

Käsittely:

Kaavoituspäällikkö selosti asiaa kaupunginhallitukselle.

Hallintojohtaja-kaupunginlakimies saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 16.40.

Kaupunginjohtaja muutti esitystään siten, että asia palautetaan uudelleen valmisteluun. Valmistelussa otetaan huomioon keskustelussa esille tulleita asioita.

Päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan muutetun esityksen.

Toimenpiteet:

Kaavoituspäällikkö

TL

Selostus:

Aiempien kokousten selostusosien mukaisesti.

Kaupunginhallitus 15.3.2021 § 100 palautti asian uudelleen valmisteluun siten, että *"valmistelussa otetaan huomioon keskustelussa esille tulleita asioita"*, mihin keskusteluun kirjalliset vastaukset seuraavassa:

Kaupunginvaltuusto on asettanut tavoitteeksi 17.12.2018 § 109, että "valmistellaan hakemus kansalliseksi kaupunkipuistoksi":

Hakemus on valmisteltu valtuuston päätöksen pohjalta.

Maanomistajien kuuleminen tehdään hoito- ja käyttösuunnitelman yhteydessä, mikäli tällainen maanomistajan alueelle laaditaan:

Perustamispäätöksen jälkeen laadittavissa hoito- ja käyttösuunnitelmissa kaupunki kuulee yksityisiä maanomistajia, mikäli hoitotoimenpiteitä maaomistajien kiinteistöille olisi hyvä esittää. Lähtökohtana kuitenkin on, että maanomistaja tästä myös hyötymä ja asiasisältö palvelisi esim. suojelurakennusten tai viheralueiden kunnostamista. Hakemuksen valmistelussa maanomistajia ei ole erikseen kuultu sillä MRL 68 § mukaan *"omistajan suostumus ei ole kuitenkaan tarpeen, jos puiston perustamispäätöksessä tai hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei anneta aluetta koskevia 70 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä."*

On huomattava, että kansallinen kaupunkipuisto on pääosin kaupungin ja valtion vesialueilla ja mailla (esityslistaliite E, liite 3). Suurimmat yksityisomistuksessa olevat alueet ovat valtakunnallisesti arvokas Laitaatsillan telakka, Tynkkylänjoen kartano ja Rauhalinna, missä alueiden suojelustatus on osoitettu kaavoissa, RKY-päätöksissä tai asetuksin. Rauhalinnan maanomistajalle on erikseen esitelty hakemusta maanomistajan pyynnöstä keväällä 2021. Muuten maanomistaja on kuultu hakemuksen luonnoksen ollessa nähtävillä ja yleisötilaisuudessa. Nähtävillä olon jälkeen tehdyt rajausmuutokset (poistot ja lisäykset) kohdentuivat valtion ja kaupungin maille.

Yksityisomistuksessa olevien asuinalueiden arvot esim. Nökköniemi ja Kalkkiuunninniemi sekä Kyrönniemi on otettu voimassa olevien asemakaavojen merkinnöissä huomioon. Yksittäisiä lomarakennuskiinteistöjä jää rajauksen sisäpuolelle, mutta näissä kesämökkikäyttö voi jatkua normaalisti. Saariston kesämökki- ja huvilakulttuuri on ollut monessa kansallisessa kaupunkipuistossa omana teemanakin.

Kaupungin päättävältä kaavoituksesta säilyy:

Kansallisen kaupunkipuiston kaavoittamisesta vastaa jatkossakin kaupunki. MRL 68 § mukaan *"Kansalliseen kaupunkipuistoon voidaan osoittaa alueita, jotka tämän lain mukaisessa kaavassa on osoitettu puistoksi, virkistys- tai suojelualueeksi, arvokkaaksi maisema-alueeksi tai muuhun kansallisen kaupunkipuiston tarkoituksen kannalta sopivaan käyttöön."* Kansallisen kaupunkipuiston hakemukseen (esityslistaliite E) sisältyy tällaisia alueita. Kaavakartat ovat hakemuksen E liitteissä 2 A-D tarkemmin tutustuttavissa.

Kansallinen kaupunkipuisto ei estä maltillista rakentamista tai kaavoitusta:

Kansallisen kaupunkipuiston status ei ole kaavoittamisen tai maltillisen rakentamisen ja palveluiden kehittämisen esteenä. Näitä korkeatasoisia palveluita ja viihtymispaikkoja olisi keskustaaajaman rannalle hyvää lisää saadakin. Esimerkiksi Törnipyörän ympäristö,

Savonniemen Huvilan alue, Uuraan- ja Kaupinsaaren eteläosa sekä voidaan haluttaessa osoittaa asemakaavoituksen kautta esim. matkailu- tai palvelurakentamiseen.

Kaupunkipuiston alueella venesatamia voi jatkossakin kehittää ja parantaa nykyistä infraa.

Kansallisen kaupunkipuiston rajauksen sisäpuolelle ei voi tehdä mittakaavaltaan massiivista rakentamista esim. kerrostaloaluetta tai isoa hotellia. Esimerkiksi Savonniemen, Lehtiniemen ja Rauhalinnan suojelurakennusten ulkopuoliset alueet eivät sisälly rajaukseen, koska näissä ei ole erityisiä arvoja ja alueiden maankäyttö on muutenkin vielä idea-asteella.

Olavinlinna on valtakunnallinen suojelukohde, jonka läheisyydessä rakentaminen on rajoitettua jo nykyisin:

Olavinlinnan kulttuuriympäristö- ja maisema-alueen läheisyydessä rakentaminen on valtakunnallisen suojelustatuksen vuoksi rajoitettua sekä rakentamishankkeista tulee saada Museoviraston ja Etelä-Savon ELY-keskuksen puoltavat lausunnot.

Museovirasto ja ELY-keskus katsoivat, että Kyrönniemen urheilukentän kohdalle tehtävä isompi kylpylä voisi vaikuttaa Olavinlinnan suojeluarvoja heikentävästi.

Kyrönniemen urheilukentän kohdalle voidaan jatkossakin esittää maltillisesti rakentamista kaavamuutoksen kautta, mikäli Olavinlinnan suojeluarvoja ei vaaranneta eli tehdä korkeaa ja massiivista rakennuskantaa kentän kohdalle, mikä heikentäisi suojeluarvoja. Urheilukentän kohdalle on aiemmin esitetty kylpylän lisäksi myös asuinrakentamista. Maankäyttö on kuitenkin haastava ratkaista kaupungin kannalta taloudellisesti järkevästi sekä uusi urheilukentän paikka pitäisi löytää ja kaavoittaa keskusta-alueelta. Valtuuston näin päättäessä voidaan toki tehdä kaavataloudeltaan negatiivisiakin ratkaisuja ja muuttaa urheilukentän sijaintia.

Neuvotteluissa ministeriön kanssa keskusteltiin, että mikäli kansallista kaupunkipuistoa halutaan edistää päätöksentekoon ympäristöministeriössä, niin hakemuksessa ei voi jäädä epäilystä kaupungin tahtotilasta Olavinlinnan suojeluarvojen säilyttämisen suhteen. Näin ollen Olavinlinnan lähialueiden rajaaminen tässä vaiheessa hakemuksen ulkopuolelle, kun kylpyläidea on esitetty, tarkoittaisiin hakemuksen hylkäävää päätöstä ministeriössä.

Savonlinnan kaupungilla on hyvät edellytykset saada kansallinen kaupunkipuisto:

Rajaus on käyty läpi neuvotteluissa ympäristöministeriön asiantuntijoiden kanssa, jotta hakemusta voidaan ministeriössä

edistää päätöksentekoon. Suomeen kansallisia kaupunkipuistoja mahtuu rajallinen määrä, esimerkiksi Tampereen kaupunki valmistelee parhaillaan asiaa.

Kansallinen kaupunkipuisto edistää Unescon maailmanperintöstatuksen saamista Saimaan norppasaaristolle:
Unescon maailmanperintöstatuksen edistämiseksi Savonlinnan kaupungin pitää omalla toiminnallaan pystyä osoittamaan, että se huolehtii kulttuuriperinnön säilymisestä Olavinlinnan ympäristössä (maailmanperintökohteen aiottu keskuspaikka) sekä huolehtii saimaannorpan elinympäristöistä.

Kaupunkipuiston statuksen saaminen on konkreettinen toimenpide, että Savonlinnan kaupungin tavoitteena on aidosti olla osa Unescon maailmanperintöaluetta.

Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston rooli kaupunkipuistojen verkostossa olisi Saimaan linna- ja norppasaaristokaupunki.

Kansallisen kaupunkipuiston pitää olla yhtenäinen kokonaisuus:
Kaupunginhallituksen keskustelussa esitettiin Hulikan/Solmun sekä Nälkälinnanmäen sisällyttämistä rajaukseen. Kansallisen kaupunkipuiston pitää olla yhtenäinen kokonaisuus joko viher- tai vesialueiden kautta. Em. alueiden tilannetta on käyty läpi ministeriön kanssa käydyissä neuvotteluissa ja todettu, ettei edellytyksiä näiden irrallisten alueiden liittämiseen osaksi kansallisen kaupunkipuiston hakemusta löydy. Alueet on asemakaavoitettu tavanomaiseen kerrostalo - ja matkailurakentamiseen ilman suojelumerkintöjä. Em. alueiden ja kansallisen kaupunkipuiston rajauksen välillä ei ole mitään erityisiä arvoja, joiden myötä nämä irralliset alueet saataisiin nivottua osaksi kansallista kaupunkipuistoa. Mikäli Hulikan/Solmun ja Nälkälinnanmäen suojeluarvoista tai käyttötarkoituksesta ollaan eri mieltä, niin asiaa ei voi ratkaista kaupunkipuistohakemuksen kautta.

Yritysvaikutusten arviointi:

Edellisen kokousten selostusosien mukaisesti. Kansallinen kaupunkipuisto pohjustaa Savonlinnaa mahdollisena Unescon Saimaan maailmanperintökohteen keskuspaikkana. Maailmanperintökohteella on Savonlinnan ja Saimaan alueen matkailuun merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

valmistelu: kaavoituspäällikkö Päivi Behm, 044 417 4655

Aineisto on kokousmateriaalina extranetissä sekä ennen kokousta siitä voi esittää kysymyksiä kaavoituspäällikölle.

Teknisen johtajan esitys:

Tekninen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle/ kaupunginvaltuustolle kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen jättämistä ympäristöministeriöön, hakemus esityslistaliite E karttaliitteineen ja hakemuskirje esityslistaliite G.

Käsittely:

Matti Lundenius Timo Räisäsen kannattamana esitti, että asia palautetaan valmisteluun esityksen vakavien puutteiden vuoksi.

Perustelut:

"Kansallinen kaupunkipuisto ei ole välttämätön. Savonlinnan kaupunki voi perustaa omaehtoisen kaupunkipuiston ilman valtion (ympäristöministeriön) asettamia rajoituksia kiinteistöomistusten käytölle.

Kansallisen kaupunkipuiston hakeminen on vapaaehtoista, kaupungin ei ole pakko tehdä hakemusta, sillä mikään laki ei vaadi, että kunnan olisi haettava kaupunkipuistostatusta.

Savonlinnan kaupunginvaltuusto on kuitenkin kuluvalle valtuustokaudella (2017-2021) päättänyt, että Savonlinnan kaupunki LAATII HAKEMUKSEN ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston statuksesta. On aivan oikein, että kaupunginvaltuusto tekee hakemuksen, mutta olennaista on, että hakemus ja ennen kaikkea kaupunkipuiston raja-alue on kaupungin ja kaupunkilaisten kannalta hyvä ja hyödyllinen, eikä kaupunkipuisto aseta kaupungin kehitykselle esteitä. Nyt käsittelyssä oleva hakemusluonnos ei täytä näitä vähimmäisvaatimuksia.

Kaupunginhallituksen kokouksessa 15.3.2021 § 100 kansallisen kaupunkipuiston hakemus pantiin uudelleen valmisteluun. Tekniselle lautakunnalle nyt tehty esitys hakemuksesta on käytännössä sanasta sanaan muuttumaton siitä esityksestä, jonka kaupunginhallitus päätti panna uudelleenvalmisteluun. Miksi asian valmistelijat eivät ole toimineet siten, että asia oikeasti valmistellaan uudelleen?

Onko kansallinen kaupunkipuisto välttämätön? Ei ole.

Voiko Savonlinnassa olla kaupunkipuisto ilman, että kaupunki hakee statusta ympäristöministeriöstä? Voi olla.

Onko kaupunkipuisto kaupungin edun mukainen? Riippuu hakemuksen aluerajauksesta.

Kaupunginvaltuusto on siis päättänyt, että kaupunki hakee kaupunkipuiston statusta. Keskustelun pitäisi siis keskittyä hakemuksen aluerajaukseen eikä siihen, että

kaupunkipuistohakemus täytyy tehdä, sillä hakemuksen jättämisestä on jo päätetty.

Savonlinnassa sekä virkamiehet että poliitikot ovat hyvin yleisesti kannattaneet sitä, että Savonlinnassa olisi saatava käyntiin muutos, että kaupungissa olisi oikeasti ympärivuotista matkailua. Sen sijaan yksimielisyyttä ei ole siitä, miten matkailun ympärivuotisuus voitaisiin toteuttaa. Oikeastaan vain harvat ovat esittäneet ajatuksia ympärivuotisen matkailun kehittämisestä. Olemme perussuomalaisissa ottaneet esille ajatuksen kansainvälisen tason viihde- ja kylpyläkeskuksen mahdollistamisesta kaupunkiin. Olemme pitäneet esillä toteutuskohteena Kyrönniemeä, ja kaupunki hankki Lehtiniemestä maa-alueen, johon myös suunnitellaan matkailukohdetta. Nyt esillä olevassa kaupunkipuiston aluerajauksessa molemmat alueet on sisällytetty kaupunkipuiston sisään. Siten voidaan todeta, että matkailun ympärivuotisuus voidaan unohtaa, jos kaupunkipuiston rajausta toteutetaan esityksen mukaan.

Esityksessä on myös sellainen ongelma, että kaupunkipuiston perustamispäätöksellä puututaan kovalla otteella perustuslailla taatun yksityisen maanomistajan omaisuuden nautinto-oikeuteen, vaikka sen menettämisen estämiseen ei ole maanomistajilla ollut lain suomia mahdollisuuksia perinteisen kuulemisen kautta.

Perustamispäätöksen jälkeen alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa käytävät keskustelut maanomistajien kanssa eivät ole tae omaisuuden nautinnan sallimisesta.

Esityksessä on edellä kuvatun lisäksi ainakin kolme ongelmaa, 1) Kyrönniemen koko alueen rajaaminen kaupunkipuiston alueen sisään, 2) Lehtiniemen matkailuhankkeen keskeneräisyys, 3) sekä kaupunkipuiston sisälle jäävien että kaupunkipuiston rajanaapurikiinteistöjen yksityisten omistajien kuuleminen on järjestettävä ennen kaupunkipuiston perustamista eikä perustamisen jälkeen.

1) Kyrönniemen koko alueen rajaaminen kaupunkipuiston alueen sisään

Ympäristöministeriön virallisten linjausten mukaan Savonlinnan Kyrönniemi ei kokonaisuudessaan kuulu valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin. Siten vaatimus, että koko Kyrönniemi pitäisi sisällyttää kansallisen kaupunkipuiston aluerajauksen sisälle ei ole ympäristöministeriön virallisen tahdon mukainen. Kyse on muutaman virkamiehen tahdosta poistaa Savonlinnan matkailun kannalta tärkeä kohde tulevaisuuden kehittämiskohteista. (Kaupunginhallitus 15.3.2021 § 101 Savonlinnan kaupungin lausunto valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnista)

Vuoden 2016 päivitysinventoinnissa ympäristöministeriö on esittänyt Savonlinnaan Kyrönsalmen maisema-alueen rajauksen, missä on seuraavia suojeluarvoja: Muinaisjäännösrekisteriin merkityt kohteet: Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt: Olavinlinna, Kyrön- ja Haapasalmen kulttuurimaisema.

Kaupunginhallituksen päätöksen 15.3.2021 § 101 Savonlinnan kaupungin lausunto valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnista liitteenä olevasta kuvasta käy ilmi, että ympäristöministeriön mukaan kaupunkipuiston alueeseen liitetty Kyrönniemen urheilukenttä ja sen viereiset alueet eivät kuulu suojeluarvoiltaan Kyrönsalmen maisema-alueeseen.

Myöskään kaavoituspäällikön mukaan "Kyrönsalmen maisema-alueen rajausta ei ole ristiriidassa kaupungin maankäyttötavoitteiden ja voimassa olevien kaavamerkintöjen kanssa. Kyrönsalmen maisema-alueen rajausta tukee ja vahvistaa kaupungin ainutlaatuisen kulttuuriympäristö- ja maisema-arvojen säilymistä. Viihtyisä ja korkeatasoinen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot huomioon ottava ympäristön hoitaminen ja rakentaminen lisäävät keskustan vetovoimaa asukkaiden ja matkailijoiden kannalta."

Siten ei ole perustetta, että kansallisen kaupunkipuiston rajausta olisi laajempi kuin ympäristöministeriön suojeluarvoihin perustuvan maisema-alueen rajausta.

Esitin teknisen lautakunnan kokouksessa 16.02.2021 § 33 seuraavaa:

Kaupunginhallitus on yksimielisesti päättänyt jättää avoimeksi mahdollisuuden kehittää Kyrönniemeä matkailualueena jatkossa, ja että Kyrönniemeä tarkastellaan uuden kaupunkistrategian laatimisen yhteydessä. Kokousmateriaalista ei löydy tietoa, että kaupunginhallitus olisi päättänyt asiasta jotain uutta ja kuitenkin Kyrönniemi näkyy edelleen kaupunkipuistorajauksessa, niin tästä johtuen esitän, että lautakunta päättää hylätä asian käsittelyn esitetyssä muodossa."

Teknisen viraston virkamiehet esittävät kuitenkin kaupunginhallituksen yksimielisen päätöksen vastaisesti, että kaupunkipuiston aluerajausta kattaa Kyrönniemestä niin suuren alan, että kaupunginhallituksen yksimielinen tahto jää toteutumatta. Siten Savonlinnan kaupunki menettäisi mahdollisuuden kehittää Kyrönniemeä matkailualueena jatkossa, eikä Kyrönniemen kehittämistä enää voitaisi tarkastella uuden kaupunkistrategian laatimisen yhteydessä.

Savonlinnan kaupunginhallitus käsitteli kokouksessaan 12.10.2020 pykälässä § 379 asian Kyrönniemen matkailukäyttömahdollisuuksien selvittäminen.

Asiaa valmistellut vs. elinkenojohtaja Jukka Häkkinen oli laatinut esitykseen yritysvaikutusten arvioinnin: "On tärkeää, että mahdollistetaan tulevaisuudessa matkailutoimialan mahdolliset uudet investointihankkeet Savonlinnaan. Tästä syystä tässä vaiheessa ei kannata poissulkea potentiaalisia kehittämisalueita. On hyvä, jos kaupungista löytyy jatkon kannalta alueita, joihin voidaan investoida ja siten tuottaa elinvoimaa koko kaupungille."

Kaupunginjohtajan esityksestä kaupunginhallitus päätti yksimielisesti seuraavaa: Kaupunginhallitus merkitsee saadut selvitykset tiedoksi ja jättää avoimeksi mahdollisuuden kehittää Kyrönniemeä matkailualueena jatkossa, mikäli kaupunkikeskustan ja matkailutoimialan kehittyminen Savonlinnassa sitä edellyttää ja toteaa, että Kyrönniemeä mahdollisena kehittämisalueena tarkastellaan uuden kaupunkistrategian laatimisen yhteydessä.

2) Lehtiniemen matkailuhankkeen keskeneräisyys

Savonlinnan kaupungin teknisen viraston valmistelijat ovat sanoneet, että ympäristöministeriön virkamiehen mukaan kaupunkipuiston hakemukseen ei voida tehdä päätöstä, jos Kyrönniemen maankäyttö nykyisen suojelualueen vieressä on epäselvää tai että mahdollisen matkailuhankkeen kohtalosta ei ole vielä päätetty. Tämän logiikan mukaan hakemuksen jättämisessä on toinen epäselvyys, sillä kaupunkipuiston raja-alueelle Lehtiniemeen kaupungin omistamalle kiinteistölle on suunniteltu matkailuhanketta, ja alueen laajuudesta päättäminen on tekemättä, ja suunnittelu on yhä kesken, vaikka aluetta ei myöskään ole vielä kaavoitettu matkailulle. On huomattava, että käsillä olevan kansallisen kaupunkipuiston aluerajauksen sisällä oleva Lehtiniemi ostettiin kaupungille nimenomaan matkailun, kenties ympärivuotisen matkailun kehittämisen tarpeisiin.

3) Sekä kaupunkipuiston sisälle jäävien maanomistajien että kaupunkipuiston rajanaapurikiinteistöjen yksityisten omistajien kuuleminen on järjestettävä ennen kaupunkipuiston perustamista eikä perustamisen jälkeen.

Kaupunkipuistokäsittelyssä teknisessä lautakunnassa tehty täydennys siitä, että kaupunkipuiston alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa kaupunki kuulee yksityisiä maanomistajia perustamispäätöksen jälkeen ei ole riittävä maanomistajien kuuleminen. Ei riitä, että vain kaupunkipuiston rajauksen sisällä olevia maanomistajia kuullaan, vaan kaavamuutos-

ja rakennuslupa-asioissa on kuultava myös naapurikiinteistöjen omistajia. Maanomistajien kannalta on vakava ongelma, jos jo kaupunkipuiston perustaminen merkitsee sitä, että yksityisen omaisuuden suoja on rajattu jo ennen kuin maanomistajia kuullaan. Esityksessä on myös se ongelma, että kaupunkipuistorajauksen vuoksi lupa-asioissa, joissa vaaditaan naapurikiinteistöjen kuuleminen, on käytännössä pyydettävä lupa ympäristöministeriöstä."

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin teknisen johtajan esityksen puolesta 9 jaa-ääntä (Olli Sironen, Riitta Finer-Huttunen, Aune Kupiainen, Kari Laukkanen, Harri Luukkanen, Aila Makkonen, Esko Mielikäinen, Tiina Strandén, Ritva Suomalainen) ja Matti Lundeniuksen esityksen puolesta 2 ei-ääntä (Timo Räisänen, Matti Lundenius).

Päätös: Lautakunta hyväksyi teknisen johtajan esityksen äänin 9-2.

Tiedoksi: Kaavoituspäällikkö
Toimenpiteet: Kaupunginhallitus